

Sakin Şehir (Cittaslow) Vize Özelinde Kentsel Tasarım Projelerinin Sorgulanması

Hatice Kıran Çakır^{1,*} , Selin Arabulan¹ , Rukiye Duygu Çay² , Belgin Uğurlu³

¹ Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Edirne, Türkiye.

² Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Edirne, Türkiye.

³ Vize Belediyesi, AB Proje Servisi, Kırklareli, Türkiye.

* Corresponding author (Sorumlu Yazar): H. Kıran Çakır, e-mail (e-posta): hkiran@trakya.edu.tr

ÖZET

Cittaslow (Sakin şehir) hareketi insanların bir araya gelerek daha güçlü iletişim kurabildiği, doğa ve kültür gereği üretim odaklı, yöresel sanat ve zanaatın yaşatılıp öğretilerek devam ettirildiği, sürdürülebilir, ekolojik, teknolojik ve modern hayatın tüm kolaylıklarına sahip kentler oluşturmayı hedeflemektedir. 2012 yılında Cittaslow ağına dâhil olan Vize ilçesi Kırklareli ilinin doğusunda yer almaktadır. İlçe, denize kıyısı bulunan tatil köyleri ve farklı türlere ev sahipliği yapan ormanları ile bilinmektedir. Bu özellikli konumu, geleneksel yerleşim dokusu, iklimi ve bitki örtüsü unvanı alması için önemli potansiyelleri oluşturmuştur. Ancak bir kentsel alanın unvanını sürdürebilmesi Cittaslow politikaları doğrultusunda yönetilmesine bağlıdır. Bu çalışma Vize ilçesinin Cittaslow ağına dâhil olduktan sonra kentte yürütülen kentsel tasarım projelerini incelemek ve politikalara uygunluğunu tespit etmeyi amaçlamıştır.

2010 yılında başlayan üye adaylık süreci ile Vize’de Cittaslow kriterlerine uyum sağlamak adına birçok çalışma yapılmıştır. Adaylık sürecinden günümüze kadar hazırlanan projeler incelendiğinde, 15 projenin uygulandığı, dört projenin ise uygulanmak üzere programa alınmış olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, 11 başlık altında toplam 19 proje incelenmiştir. Projelerin Cittaslow kriterlerine göre detaylı incelemesi yapılmıştır. Projelerde, belli bir bölgede yoğunlaşma olup olmadığı, aynı şekilde belli bir politikanın daha önde tutulup tutulmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Vize genelinde ele alınan projelerin Cittaslow kriterlerini sağlama oranları hesaplanarak güncel durumun saptanması sağlanmıştır. Ulaşılan veriler doğrultusunda, Vize’nin Cittaslow kriterlerine uygun kentsel gelişiminin sağlanabilmesi, unvanın ve felsefesinin sürdürülebilirliği amacıyla öneriler geliştirilmiştir. Alanın gelişimine yön verecek olan bu kentsel tasarım projelerinin Cittaslow kriterlerini sağlama oranlarının nasıl arttırılabileceğine yönelik yorumlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Cittaslow kriterleri, Kentsel tasarım projeleri, Sakin şehir, Vize

An Investigation Of Urban Design Projects In Slow City Vize

ABSTRACT

The Cittaslow movement aims to create cities, where people can come together and communicate more strongly, local arts and crafts are kept alive and taught, that are production-oriented due to nature and culture, sustainable, ecological, technological and have all the modern life conveniences. Vize, which was included in the Cittaslow network in 2012, is located in the east of Kırklareli province. The district is known for its coastal villages and forests that host different strains. This specialized location, traditional settlement pattern, climate and vegetation created important potentials for it to be titled. However, maintaining this title of an urban area depends on its management in line with Cittaslow policies. It is aimed in the study to examine the urban design projects carried out in the city after being included in the Cittaslow network of the Vize district and to determine their compliance with the policies.

With the start of the membership candidacy process in 2010, many studies have been carried out in order to comply with the Cittaslow criteria in Vize. When the projects prepared from the candidacy process to the present are examined, it has been determined that 15 projects have been implemented and four projects have been included in the program for implementation. In the study, a total of 19 projects under 11 titles were examined. Detailed examination of the projects was made according to Cittaslow criteria. In projects, whether there is a concentration in a certain area, likewise, whether a certain policy is prioritized attempted to be determined. The current situation was determined by calculating the rate of providing the Cittaslow criteria of the projects handled throughout Vize. Suggestions were developed in line with the data obtained, to meet the Cittaslow criteria in the urban development of the area and Sustainability of the Cittaslow philosophy. Remarks have been made about increasing the rate of meeting the Cittaslow criteria by these urban design projects that guide the development of the area.

Keywords: Cittaslow, Cittaslow criteria, urban design projects, Vize

Makale Bilgisi / Article Info

Alınış tarihi
Received date : 30.06.2022

Düzeltilme tarihi
Revised date : 03.10.2022

Kabul tarihi
Accepted date : 26.09.2022

Atıf için
How to Cite Kıran Çakır, H., Arabulan, S., Çay, R.D. ve Uğurlu, B. (2022). "Sakin Şehir (Cittaslow) Vize Özelinde Kentsel Tasarım Projelerinin Sorgulanması", *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 2022: 47-64.

1. GİRİŞ

Son yıllarda dünyada hızla meydana gelen küreselleşme olgusu kentlerin yapısını etkilemekte; buna bağlı olarak artan teknolojik gelişmeler iletişim ve ulaşımı da etkisi altına alarak toplum yaşamında hızın önemli bir faktör haline gelmesine sebep olmaktadır (Akpınar ve Pektaş, 2019). Bunun sonucu olarak kentler hız odaklı yaşam mekânlarına dönüşmeye başlamıştır.

İnsanları bir arada ve güvende tutmak için kurulan kentsel alanlar, günlük yaşamın hızlanması sonucu kendine yetemeyen, bir yerlere yetişme telaşı içinde yaşanan alanlar haline gelmiştir. Yaşam tarzının hızlanması, beraberinde hızlı tüketimi de meydana getirmiştir. Bu nedenle de üretimden uzak ve kendi kendini tüketen modern kentsel alanlara dönüşmektedir. Tüketim üzerine kurulmuş olan bu yaşam biçimi insanlar üzerinde pek çok olumsuz etkiyi beraberinde getirerek kent içinde alternatif yaşam biçimlerini aramaları ile Cittaslow hareketini oluşturmuştur (Özmen vd., 2017; Tonk ve Selçuk, 2020). Cittaslow hareketi insanların sosyalleşerek daha rahat iletişim kurabileceği, üretime önem veren, doğasına ve kültürüne değer katan, yerel ve bölgesel sanat ve zanaatına değer veren, sürdürülebilir enerji kaynaklarını kullanarak teknoloji ve modern hayatın tüm kolaylıklarına sahip kentler oluşturmayı hedeflemektedir.

İtalya'da, 1999 yılında gündeme gelen Cittaslow hareketi, dünyanın farklı kentlerinde yayılarak uluslararası bir belediyeler birliği haline gelmiştir. Kentlerin Cittaslow ağına üye olabilmesi için belirlenmiş kriterlere uyması ve bunlara uygun projeler geliştirmesi gerekmektedir. 2022 yılı itibarıyla Cittaslow ağına 33 ülkeden 283 kent bulunmaktadır. Ülkemizde ilk üyesi Seferihisar ilçesi olan Cittaslow ağına 21 yerleşim dâhil olmuştur (Cittaslow.org, 2022).

2. CİTTASLOW VE KRİTERLERİ

Cittaslow birliğinin kentsel gelişime yön veren 7 ana başlık altında olmak üzere 72 kriteri bulunmaktadır. Cittaslow kavramı ile hedeflenen, kentlerde modern yaşamın sunduğu ihtiyaçların karşılanarak kendine özgü yapısının bozulmamasının sağlanması ve kent sakinlerine daha huzurlu bir yaşam sunmaktır.

Cittaslow politikaları çevre, ekonomi ve toplumu içine alan bir planlama yaklaşımı ortaya koymakta ve sürdürülebilir gelişimi teşvik etmektir (Heitmann vd., 2011). Bununla birlikte Cittaslow hareketi;

- Kentlerde kirliliği en aza indirmek,
- Yeşil alan miktarı ve yoğunluğunu arttırırken, yaya bölgeleri ve bisiklet yollarını da planlamaya dâhil etmek,
- Alternatif enerji kaynakları geliştirmek,
- Tarihi yapıları restore ederek kente yeniden kazandırmak,
- Yenilikçi teknolojilerin tüm politikalara entegre edilmesi,
- Yerel pazarların sürdürülmesi ve yerel ürünlerin tanıtımının yapılması,
- Kent kültürünü tanıtmak ve geliştirmek üzere kültürel etkinliklere yer verilmesi,
- Yerel turizmi canlandırmak, turistik tesislerin ve hizmet kalitesinin artması için çeşitli faaliyet ve projeleri teşvik etme konularına dikkat çekmektedir (Mayer ve Knox, 2006; Semmens ve Freeman, 2012)

Cittaslow kentlerin öz niteliklerini korumayı, teknolojiyi kullanarak kentlilerin yaşam kalitesini olumlu yönde arttırmayı ve sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hareket küreselleşmeye karşı yerel değerlerin korunması ve geliştirilmesi olarak da tanımlanabilir.

Cittaslow birliğine üye olabilmek için öncelikle kent nüfusu 50.000'den az olmalıdır. Cittaslow felsefesine göre sakin yaşam, sürdürülebilir kalkınma, kent ruhu ve yavaş yemek en önemli dört ana esastır. Bu doğrultuda aday kentlerin bu dört unsura uygun projeler geliştirmesi ve uygulanması beklenmektedir. Bunları sağlamak için Cittaslow Uluslararası Bilim Komitesi (CUBK) tarafından 7 ana başlık altında 72 kriter belirlenmiştir (Tablo 1), (Cittaslow.org, 2014).

CUBK tarafından belirlenen yedi ana başlık ve bunların alt kriterleri, adaylık sürecinde belirleyici rol oynamaktadır. Aday üyelerin bu kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar belirli puanlar çerçevesinde değerlendirilmektedir. Üyelik koşulunun sağlanması için bu kriter değerlendirmesinde, aday kentin 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir (Cittaslow.org, 2014).

Cittaslow unvanı alan kentler, bu unvanın sürdürülebilirliğini sağlayabilmek için kentsel ve ekolojik konuların da dâhil olduğu tüm politikaların uygulanması ve geliştirilmesinden sorumludur. Bu sebeple, kentsel kirliliğin en aza indirilmesi, sürdürülebilir atık yönetimi, yenilenebilir enerji gibi eylemlere yönelik olarak çevre politikaları önem kazanmaktadır.

Tarihi kent merkezinin doğal yapısının korunarak ulaşımın ekolojik odaklı olarak planlanması altyapı politikaları ile sağlanmaktadır. Bu politikalar kentte toplu taşıma ağının artmasını, araç yollarına alternatif olarak bisiklet yollarının planlanmasını, herkes için tasarım kriterlerine göre kentin her noktasında ulaşılabilirliği sağlamayı teşvik etmeye yöneliktir.

Kent sakinlerinin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik olarak kentsel yaşam kalitesi politikaları oluşturulmuştur. Bu kapsamda kentlere ait değerlerin iyileştirilerek sürdürülebilirliğin sağlanması, sosyal altyapının desteklenmesi hedeflenmektedir.

Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dayalı politikalar, yerel üretimin desteklenerek, geleneksel sanat ve zanaatların da sürdürülebilirliğinin sağlanması, organik yerel ürünlerin kullanımının özendirilmesi ve turizm altyapısının geliştirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Cittaslow unvanı, uluslararası bir marka niteliği taşımaktadır. Bu markayı kent olarak kazanmak, turizm potansiyelinin ön plana çıkmasına da neden olmaktadır. Turizm altyapısının geliştirilmesinin yanı sıra, özellikle kentte yaşayanların yerel turizm ve Cittaslow konularında bilgilendirilmesi ve Cittaslow farkındalığının yaratılması gerekmektedir. Bu açıdan misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar politikası geliştirilmiştir.

Cittaslow politikaları, kentte yaşayanların yaşam konforunu yükseltmek, yerel üretimi destekleyerek korumak ve turizm potansiyelini arttırmak için çeşitli kriterler içermektedir. Ancak, kent sakinlerinin yaşam konforunun yükseltilmesi aşamasında, tüm bireylerin bundan aynı oranda yararlanabilmesi de Cittaslow düşüncesinde önemlidir (Jung vd., 2014). Bununla birlikte turizm potansiyelini arttırmak için yapılacak planlama kentin tüm bölümünü kapsamalıdır. Bu nedenle sosyal uyum politikası, her farklı kesimden kullanıcıların aynı toplumun bir parçası olduğu ve kentin genelinde eşit konfor şartlarına sahip olması bakış açısıyla önemli kriterlere sahiptir (Park ve Kim, 2016). Cittaslow düşüncesinin, kentsel alanın tümünde doğaya uyumlu ve saygılı olunması, doğal ve kırsal yaşam kalitesinin artırılması, yerel üretimin desteklenmesi, turizm potansiyelinin artırılması için belirlenmiş olan kriterleri, Cittaslow hareketinin başlangıç noktası olan Slow Food hareketi ile benzerlikler göstermektedir (Dinçer vd., 2018; Görkem ve Öztürk, 2014). Slow Food hareketinin, kentsel yaşamın bütününde sağlanabilmesi düşüncesiyle ortaya çıkan Cittaslow hareketinin, Slow Food hareketi ile etkileşim içinde olması amacıyla ortaklıklar kriterleri belirlenmiştir. Ortaklıklar başlığında üç kriter bulunmaktadır (Uğurlu, 2019).

Vize ilçesi özellikli konumu, geleneksel yerleşim dokusu, iklimi ve bitki örtüsü dolayısıyla önemli bir turizm potansiyeline sahiptir. Bu değerler ile 2012 yılında Cittaslow ağına dâhil olmuştur. Ağdaki kentlerin unvanlarını sürdürebilmeleri Cittaslow politikaları doğrultusunda yönetilmelerine bağlıdır. Bu çalışma Vize ilçesinin Cittaslow ağına dâhil olduktan sonra kentte yürütülen kentsel tasarım projelerini incelemek ve politikalara uygunluğunu tespit etmeyi amaçlamıştır.

Tablo 1. Cittaslow Kriterleri (Cittaslow.org'dan düzenlenmiştir)

1	Çevre Politikaları	4	Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi 2) Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi 3) Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalama ile karşılaştırılması 4) Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması 5) Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi 6) Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması 7) Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu 8) Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi 9) Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması 10) Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması 11) Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi 12) Biyoçeşitliliğin korunması 		<ol style="list-style-type: none"> 1) Agroekolojinin geliştirilmesi 2) El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması 3) Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması 4) Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak 5) Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması 6) Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi 7) Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması 8) Otel kapasitelerin artırılması 9) Tarımda GDO kullanımının yasaklanması 10) Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı
2	Altyapı Politikaları	5	Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları 2) Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması 3) Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri 4) Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması 5) Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması 6) Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler 7) Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik 8) Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı 9) Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı 		<ol style="list-style-type: none"> 1) İyi karşılama 2) Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak 3) Yavaş güzergâhların mevcut olması 4) Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi 5) Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi 6) Sağlık eğitimleri 7) Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek 8) Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan demeklerin aktif varlığı 9) Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi 10) Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı
3	Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	6	Sosyal Uyum
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kentin direnci için planlama 2) Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar 3) Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması 4) Kentsel yaşanabilirliğin artırılması 5) Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması 6) Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması 7) Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması 8) Kentin internet ağına sahip olması 9) Kirlenmelerin izlenmesi ve azaltılması 10) Tele çalışmanın geliştirilmesi 11) Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki 12) Sosyal altyapıyı desteklemek 13) Kamusal sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki 14) Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi 15) Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması 16) Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması 17) Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı 		<ol style="list-style-type: none"> 1) Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar 2) Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması 3) Engelli kişilerin entegrasyonu 4) Çocuk bakımının desteklenmesi 5) Genç neslin istihdam durumu 6) Yoksulluk 7) Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti 8) Farklı kültürlerin entegrasyonu 9) Politikaya katılım 10) Belediyenin kamu konut yatırımı 11) Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti
		7	Ortaklıklar
			<ol style="list-style-type: none"> 1) Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek 2) Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek 3) Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için iş birliği yapmak

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın ana materyalini Vize ilçesi oluşturmaktadır. Vize Trakya bölgesinde bulunan Kırklareli ilinin doğusunda yer alan bir ilçesidir. İlçenin, Tekirdağ ilinin Saray ilçesi, Kırklareli ilinin Pınarhisar, Lüleburgaz ve Demirköy ilçeleri ile sınırı bulunmaktadır (Şekil 1). Vize, Yıldız dağlarının eteğinde bulunmakta ve kuzeydoğusunda Kıyıköy beldesi yer almaktadır. Turizm potansiyeli yüksek olan beldenin Karadeniz'e kıyısı bulunmaktadır.

Merkez ilçeden sonra Kırklareli'nin ikinci büyük ilçesi olan Vize'nin yüzölçümü 1.119 km²'dir. TÜİK 2021 yılı verilerine göre ilçenin, belde ve köylerinin toplam nüfusu 28.814 olup, merkez ilçe nüfusu ise 15.269 kişidir.

Şekil 1. Vize İlçesi konumu (Google Earth kullanılarak oluşturulmuştur)

İlçenin Cittaslow ağına katılmak için başvurduğu dönemde 59 olan kriter sayısı, 2019 yılında CUBK tarafından 72 adete yükseltilmiştir. İlçe adına yapılan başvurunun değerlendirilmesi sonucunda bu kriterler %55,40 uyum oranı ile değerlendirilmiştir. Vize ilçesi, 02 Haziran 2012 tarihinde (Trakya Kalkınma Ajansı, 2012) Cittaslow (Sakin Şehir) uluslararası unvanına sahip olmuştur. Cittaslow ağına katılmasından bu yana ilçede, yaşam kalitesi, altyapı, çevre, misafirperverlik, tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar, sosyal uyum ve ortaklık kriterlerine yönelik projeler üretilmeye devam etmektedir (Çakır vd., 2014). Çalışmaları devam eden bu kentsel tasarım projeleri 7 ana başlık olmak üzere 72 kriter altında incelenmiştir.

3.1. Vize İlçesinin Cittaslow Ağına Başvuru Sürecindeki Çalışmalar

Üye adaylık süreci 2010 yılında başlayan Vize'de Cittaslow kriterlerine uyumlu olmak amacıyla Vize Belediyesi, Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi vb resmi ve sivil kuruluşlar tarafından çalışmalar yapılmıştır. İlçede bu tarihten itibaren üretilmeye başlanan kentsel tasarım projeleri Cittaslow'un 7 politikası kapsamında araştırılmıştır.

Çevre Politikalarına Yönelik Çalışmalar

Hava ve su kalitesinin belirli bir seviyede tutulması için belirli periyotlarda örnekler alınarak kalite ölçümleri yapılmıştır. Atıkların toplanması, ayrıştırma ve kompostlamaya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Atık yönetimi projeleri hazırlanmıştır. İlçede kanalizasyon şebekesi yenilenmiş, yağmur suyu hatları güncellenmiştir. Uygun köylerde enerji etkin çözümler üretmek adına rüzgâr ve güneş enerjisinden faydalanmak üzere güneş panelleri ve rüzgâr türbinleri projeleri hazırlanmıştır. İlçede görüntü ve

gürültü kirliliğinin azaltılması çalışmaları yapılmıştır. Biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik yapılan çalışmaların, mevcut doğal miras hakkında farkındalık ve bilinçlendirmeye yönelik çalışmalarla başlatıldığı Cittaslow komisyonunca oluşturulan raporlarda belirtilmiştir (Cittaslow.org, 2022).

Altyapı Politikalarına Yönelik Çalışmalar

İlçe belediyesi tarafından hazırlanan yıllık raporlara göre, 2011 yılı itibarıyla, ilçede otogar, parklar, belediye binası gibi yoğun kullanılan alanlarda bisiklet parkları düzenlenmiştir. Engelli kullanıcıların kent hayatına aktif katılımının sağlanabilmesi amacıyla mimari çözümler ve düzenlemeler yapılmaktadır. Planlanan temiz sanayi bölgesinin faaliyete geçmesi ile kentli için yeni iş olanakları yaratmak hedeflenmiştir.

Kentsel Yaşam Kalitesi Politikalarına Yönelik Çalışmalar

Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları kapsamında ulaşılmak istenen, çevresiyle uyumlu, somut ve soyut kültür mirası hakkında bilinçli, farklı katmanlarda ortaklıklar yürüten, doğru kurgulanmış altyapıya, enerji politikalarına ve atık yönetimine sahip, özgün değerlerini ve kimliğini koruyarak çağdaş standartlara ulaşan bir kent örüntüsüdür (Cittaslow.org, 2022).

İlçede sağlıklılaştırılmasına ihtiyaç duyulan tarihi yapıların bulunduğu Kale Mahallesi, tarihi kent merkezi olarak ele alınmaktadır. 2009 yılından başlayarak bu alanda, kentsel donatı elemanları, levhaları ve bilgilendirme panolarının yeniden düzenlenmesi ile kentsel peyzaj değerlerinin korunmasının amaçlandığı sokak sağlıklılaştırma ve altyapı çalışmaları yapılmaktadır. Kamusal ve bireysel anlamda kentsel sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla yürütülen projeler halkın tüm aşamalara katılımının sağlanması amacıyla şeffaf olarak yürütülmektedir. İlçede yerel ürünlerin ticarileşmesi, yerel halkın yetiştirdiği ürünlerin turistlere ve kent kullanıcılarına ulaştırılması amacıyla projeler geliştirilmiştir. Planlanan yeşil alan düzenleme ve peyzaj tasarım projeleri ile yeşil alan ve su geçirimli yüzey kullanımı artırılmış, yağmur suyu toplama ve kullanma alanlarının projelerde yer alması sağlanmıştır (Çakır vd., 2014; Vize Belediyesi Arşivi).

Tarımsal Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalara Yönelik Çalışmalar

Sürdürülebilir tarım, zararlılarla mücadelede organik yöntemler, Permakültür politikaları, iyi tarım uygulamaları yaygınlaşmıştır (Vize Cittaslow Komisyonu, 2011). Arıcılık, soğuk demir ustalığı, taş duvar ustalığı, geleneksel toprak işleyiciliği ve ahşap süsleme Vize Halk Eğitim Merkezi tarafından desteklenmekte ve ilgili kurslar yardımıyla eğitimleri verilmektedir (Vize Belediyesi Arşivi).

Vize ilçesinin arkeolojik ve kültürel envanteri oluşturulmuştur. Yerel izler taşıyan kültürel etkinliklerin tespiti yapılmış, korunarak yaşatılması ve tanıtımının yapılması için festivaller ve etkinlikler düzenlenmiştir. Turist potansiyeli değerlendirilerek konaklama ihtiyacına cevap oluşturabilecek alanlar değerlendirilmiş, Vize Belediyesi tarafından yapılan Kültür Sarayı (Otel) ve Gençlik Kampı Projeleri ile konaklama kapasitesi artırılmıştır (Vize Belediyesi Arşivi).

Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlara Yönelik Çalışmalar

Bu çalışmalar kapsamında Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Kırklareli Üniversitesi Turizm Fakültesi işbirliği ile nitelikli misafirperverlik konusunda eğitim ve farkındalık programları düzenlenmiştir (Vize Cittaslow Komisyonu, 2011). Cittaslow etkinliklerine aktif katılım sağlamak, yöneticilerin ve çalışanların kurumsal gelişimine katkıda bulunmak, akademik kurumlar ile etkileşim ve iş birliği halinde olmak amaçlarıyla Cittaslow temalarına yönelik yöneticilere, eğitimcilere, çalışanlara ve ilgililere eğitimler düzenlenmektedir.

Sosyal Uyum Kapsamında Çalışmalar

Bölgede kültürel, sosyal ya da ekonomik düzeyi farklı gruplar iç içe yaşamaktadır. Yatırımlarda ayırım gözetilmemektedir. Yapılan projelerde kullanıcıların yaş ve bedensel engel durumuna göre hayata entegrasyonlarının sağlanması çok önemli bir kriterdir.

Ortaklıklara Yönelik Çalışmalar

Cittaslow unvanı sonrası ilçede, Sakin Şehir Vize Derneği ve Slow Food Trakya Vize Conviviumu kurulmuştur. Vize Arıcılar Birliği ve Vize Sepetçiler Derneği de bu süreçte kurularak Cittaslow politikalarına uygun projeler üreterek, kampanyalara katkıda bulunmuştur. Antetli kâğıtlarda, belediyeye ait grafik tasarımlarında ve web sayfalarında özellikle Cittaslow logosu kullanılmaktadır (Çakır vd., 2014; Uğurlu, 2019; Vize Belediyesi Arşivi).

3.2. Vize'nin Cittaslow Unvanı Alması Sonrası Kentsel Tasarım Projeleri

Vize Belediyesi tarafından hayata geçirilen kentsel tasarım projelerinin bir kısmı, Cittaslow üye adaylık süreci olan 2010-2012 yılları arasında hazırlanmış ve unvanı almasının ardından, 2012 yılı sonrası uygulanmıştır. 2010 yılından itibaren toplam 28 kentsel tasarım projesi oluşturulmuştur. Bu projelerin, 15'i uygulanmış, 4'ü uygulanmak üzere programa dâhil edilmiştir. Çalışmada, Cittaslow adaylık ve unvan alımı süreçlerinde Vize'de hazırlanmış, uygulanmış ve uygulanmak üzere programa alınmış, 11 başlık altında toplam 19 proje detaylı olarak incelenmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. İncelenen Projeler

01.	Vize Tören Alanı Açık Hava Kültür Merkezi
02.	Vize Gençlik Kampı Projesi
03.	Haliçi Bölgesinin İyileştirilmesi ve Yerel Ürün Pazarı Projesi
04.	Sokak Sağlıklaştırma Projeleri (1. ve 2. Etap)
05.	Sokak Sağlıklaştırma Projeleri (3. Etap)
06.	Sokak Sağlıklaştırma Projeleri (4. Etap)
07.	Semt ve Mahalle Parkları (6 proje)
08.	Tabakhane Deresi Islahı ve Çevre Düzenleme Projesi
09.	Vize Antik Tiyatro Çevre Düzenleme Projesi
10.	Turizm Etkinlik Alanı Projesi
11.	Alt Yapı Projeleri (3 proje)

Projelerin incelenmesi; Vize Belediye Arşivlerinde (Vize Belediyesi Arşivi) yer alan proje raporları üzerinden yapılmıştır. Projelerin programları, projede yer alan yapılar, yeşil alanlar, kapladıkları alan ve teknik çizimlerine ulaşılmış ve bu belgeler üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. İncelenen 19 adet projeye ilişkin; hazırlanma yılı, inşaat tamamlanma yılı, teknik çizim ve inşaat finansman kaynakları ve proje konum bilgilerini içeren künyeler oluşturulmuştur (Tablo 3).

Finansman

İncelenen 11 projenin genel olarak Avrupa Birliği ve Trakya Kalkınma Ajansı hibe fonlarından maddi destek sağladığı tespit edilmiştir. Cittaslow kimliğinin proje başvurularında ön plana çıkarılması ve ilçenin Cittaslow kriterlerine uyumlu politikalarla proje üretmesinin talep edilen hibenin alınmasında önemli bir katkısı olduğu, Birliğin ve Ajansın unvanı korumak adına yapılan çalışmalarını desteklediği değerlendirilebilir.

Projelerin alanları sadece adres bilgisi ile değil uydu üzerinden konum verisi oluşturularak da görselleştirilmiştir (Şekil 2).

Tablo 3. Vize kenti kentsel tasarım projeleri (Vize Belediyesi arşivinden düzenlenmiştir)

Proje No	Proj. H. Yılı	İnş. T. Yılı	Teknik Çizim Fin. Kaynağı	İnşaat Fin. Kaynağı	Diğer Kaynaklar	Projenin Yeri
01	2012	2016		IPA-CBC Bulgaristan - Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.		Devlet Mah. Mahmut Erbil Cad.
02	2012	2016	Trakya Kalkınma Ajansı Doğrudan Faaliyet Desteği Prg.	IPA-CBC Bulgaristan -Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.	Trakya Kalkınma Ajansı 2016 Sosyo Ekonomik Kalkınma Mali Destek Prg.	Mehmet Akif Mah.,263 ada 5 parsel (Karakoçak Tepe Mevkii)
03	2015	2017		Trakya Kalkınma Ajansı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Prg.		Devlet Mah., Atatürk Caddesi'ne Cepheli Haliçi Bölgesi
04	2010	2012		1. Etap: Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Prg. 2. Etap: IPA-CBC Bulgaristan Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.		Kale Mah., Karakol Caddesi-Hisar Cad., Büyük Camii Sok.
05	2010	2014		IPA-CBC Bulgaristan Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.		Kale Mah., Hisar Sok., Ağıl Sok., Yatır Sok., Paşa Sok., Dar Sok., Mektep Sok., Nüzhet Erez Sok.
06	2016	2021		IPA-CBC Bulgaristan Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.		Kale Mah., Kale Cad. - Karakol Cad.- Hamam Sok. - Hacı Çeşmesi Cad.
07	2009	2019		Belediye Bütçesi		Devlet Mah.(5 proje), Mehmet Akif Mah. (1 Proje)
08	2014-2016	2021	Trakya Kalkınma Ajansı Doğrudan Faaliyet Desteği Prg.	IPA CBC Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Prg.		Gazi Mahallesi ve Kale Mahallesi sınırında Tabakhane Deresi'nin Atatürk Caddesi ile Türbe Sokak arası
09	2017	2018		Trakya Kalkınma Ajansı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Prg.		Kale Mah., Çömlek Tepe Höyüğü, Antik Tiyatro
10	2019	2020				Kale Mah., Kale Cad., 187 Ada 16 Parsel
11	2009	2019		Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Bütçesi		Devlet Mah., Düzova Köyü Yolu (Atık Su Arıtma Tes), Devlet Mahallesi (Atık Yönetimi Alt Yapısının Güçlendirilmesi Prj), Göztepe Mevkii, Kıyıköy Yolu (Çöp Aktarma İst. Prj)

Devlet Mahallesi'nde dokuz proje planlanmıştır. Bunlardan ikisi kentsel tasarım projesi, beşi park projesi, ikisi altyapı projesidir. Kale Mahallesi'nde yedi kentsel tasarım projesi üretilmiş olup bunlardan dördü sokak sağlıklaştırma projesidir. Mehmet Akif Mahallesi'nde yer alan projelerin biri kentsel tasarım projesi, biri park projesi ve biri altyapı projesidir. İlçenin diğer mahalleleri olan Namık Kemal, Gazi ve Evren'de planlanmış herhangi bir kentsel tasarım projesi bulunmamaktadır.

Konum

Projelerin, Devlet ve Kale Mahallelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun nedeni Devlet Mahallesi'nin yüzölçüm olarak en büyük mahalle olması, Kale Mahallesi'nin ise tarihi kent merkezinde bulunmasıdır. Projelerin kentin genelinde homojen bir dağılım göstermediği görülmektedir. Devlet Mahallesi özelinde proje üretiminin yoğun olmasının bir diğer nedeni, 2005 yılında onaylanan imar planları ile ilçe kentsel büyümesinin bu yönde planlanması olarak açıklanabilir. Bununla birlikte, tarihi kent merkezinin iyileştirilmesi ve korunması açısından tarihi kent merkezinde proje sayısının fazla olması olumlu olarak değerlendirilebileceği gibi, Cittaslow kriterlerinin, kentin bütününe kapsamak ve etki etmek üzere belirlendiğinden hareketle, ilçe genelinde aranması açısından olumsuzluk yaratmaktadır. Bu nedenle, projeler hazırlandığında kentsel alanın tümü için alana özgü ihtiyaçlar belirlenerek Cittaslow kriterleri kapsamında çözümler üretilmelidir. Projelerin uygulama sürecinde ise yatırım yapılmamış olan bölgeler etaplamada öne alınmalıdır.

Şekil 2. Vize ilçesinde yer alan proje alanları (Google Earth kullanılarak oluşturulmuştur)

Projeler Cittaslow Kriterlerine göre incelenmiştir. Bulguların dökümü, yedi politika altında yer alan yetmiş iki kritere göre sistematik olarak yapılmıştır. Bu kriterler, proje kapsamında sağlanmasına bağlı olarak 0 veya 1 puan ile değerlendirilmiştir. Politikaların alt kriterlerine göre aldıkları toplam puanlar, daha sonra politikalar bazında elde ettikleri toplam puanlar ve bunların genel içindeki oranları hesaplanmıştır. Bu bağlamda kentsel tasarım projelerinde ön plana çıkan ve göz ardı edilen politikalar tespit edilmiştir.

İncelenen projelerde, Cittaslow politikalarına uygun olarak yer verdikleri kriter, her bir projenin hangi politika başlığı altında sağladıkları kriter sayısı ve Cittaslow kriterlerinin sağlanma yüzdeleri hesaplanarak Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4'te tespit edildiği üzere Cittaslow kriterleri %29,16 oranı ile en fazla Tabakhane Deresi Islahı ve Çevre Düzenlemesi Projesi'nde (08) sağlanmaktadır. Cittaslow kriterlerinin sağlanma oranlarına göre azalan bir sıralama yapılacak olursa; %22,22 ile Vize Tören Alanı ve Açık Hava Kültür Merkezi Projesi (01) ile Semt/Mahalle Parkları (07) 2. sırada yer almaktadır. %19,44 oranla 1. Etap ve 2. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projeleri (04) 3. sırada bulunmaktadır. 4. sırada %16,66 oranla Vize Gençlik Kampı Projesi (02) ile Turizm Etkinlik Alanı Projesi (10), 5. sırada %12,50 oranla 3. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi (05) ile 4. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi (06), 6. sırada %9,72 oranla Vize Antik Tiyatrosu

Çevre Düzenlemesi Projesi (09) ve 7. olarak son sırada Alt Yapı Projeleri (11) yer almaktadır. Bu sıralama ile hazırlık aşamasında Cittaslow kriterlerine en az önem verilen grubun Alt Yapı Projeleri olduğu değerlendirilebilir.

Tablo 4. Kriter değerlendirme tablosu

POLİTİKALAR	KRİTERLER	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	Sağlanan Sayısı	Sağlanma Yüzdesi	POLİTİKA ETKİ YÜZDESİ
ÇEVRE POLİTİKALARI	Hava Temizliği												1	9,09	15,9
	Su Temizliği												2	18,18	
	İçme Suyu Tüketimi												0	0,00	
	Katı Atık Ayırıştırma												1	9,09	
	Endüstriyel ve Evsel Kompostlama												0	0,00	
	Atık Su Arıtma Tesisi												1	9,09	
	Enerji Tasarrufu												0	0,00	
	Yenilenebilir Kaynaklardan Enerji Üretimi												1	9,09	
	Min. Görsel Kirlilik ve Trafik Gürültüsü												6	54,55	
	Min. Işık Kirliliği												1	9,09	
	Elektrik Enerjisi Tüketimi												0	0,00	
Biyocoçeslilik												8	72,73		
ALT YAPI POLİTİKALARI	Bisiklet Yolları												2	18,18	13,13
	Bisiklet Yolları Araç Yolları Km Karşılaştırması												2	18,18	
	Bisiklet Park Yerleri												0	0,00	
	Eko Ulaşım Planlanması												0	0,00	
	Engelli Erişimi												9	81,82	
	Aile ve Hamile Girişimleri												0	0,00	
	Sağlık Hizmetlerine Ulaşılabilirlik												0	0,00	
	Sürdürülebilir Dağıtım												0	0,00	
	Şehir Dışında Çalışan Sakinlerin Oranı												0	0,00	
	Direnç İçin Planlama												1	9,09	
	Değer İyileştirme Programları												10	90,91	
Sosyal Yeşil Alanlar												8	72,73		
Kentsel Yaşanabilirlik												3	27,27		
Marjinal Alanların Değerlendirilmesi												10	90,91		
İnteraktif Hizmetlerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri												2	18,18		
Sürdürülebilir Mimari Hizmet Masası												0	0,00		
Kent İnternet Ağı												0	0,00		
Kirleticilerin İzlenmesi												0	0,00		
Tele Çalışma												0	0,00		
Kişisel Sürdürülebilir Kentsel Planlanma												0	0,00		
Sosyal Altyapı												9	81,82		
Kamusal Sürdürülebilir Kentsel Planlanma												1	9,09		
Yeşil Alanlara Verimli Bitkiler												4	36,36		
Yerel Ürünlerin Ticarileşmesi												3	27,27		
Doğal/Yerel Alışveriş												0	0,00		
Yeşil Alanlarda Kullanılan Beton Miktarı												6	54,55		
TARIMSAL, TURİSTİK, ESNAF VE SANATKÂRLARA DAİR POLİTİKALAR	Agroekolojinin Geliştirilmesi												0	0,00	11,81
	Esnaf/Sanatkâr Ürünlerinin Korunması												0	0,00	
	Geleneksel İş Teknikleri ve Zanaatlarının Korunması												4	36,36	
	Kırsal Bölgelerin Değerinin Artırılması												0	0,00	
	Restoranlarda Yerel, Organik Ürünlerin Kullanılması												0	0,00	
	Yemek Sektöründe Tat Eğitimlerinin Verilmesi												0	0,00	
	Kültürel Etkinliklerin Korunması												8	72,73	
	Otel Kapasitelerinin Arttırılması												1	9,09	
	GDO Kullanımı												0	0,00	
	İmar Planları İçin Yeni Fikirler												0	0,00	
	İyi Karşılama												10	90,91	
MİSAFİRPERVERLİK FARKINDALIK VE EĞİTİM İÇİN PLANLAR	Esnaf Farkındalığı												0	0,00	10,9
	Yavaş Güzergahlar												1	9,09	
	Yönetimsel Kararlara Katılım												0	0,00	
	Eğitici, Yönetici ve Çalışanlar İçin Cittaslow Eğitimi												0	0,00	
	Sağlık Eğitimi												0	0,00	
	Yerel Halka Cittaslow Eğitimi												0	0,00	
	Yerel Yönetim ile Çalışan Dernekler												1	9,09	
	Cittaslow Kampanyalarına Destek												0	0,00	
	Cittaslow Logosunun Kullanımı												0	0,00	
	Azınlıklara Yönelik Çalışmalar												0	0,00	
	Farklı Etnik Kökenlerin Aynı Mahallede Yaşaması												0	0,00	
SOSYAL UYUM	Engelli Bireylerin Entegrasyonu												9	81,82	16,53
	Çocuk Bakımının Desteklenmesi												1	9,09	
	Genç Neslin İstihdam Durumu												1	9,09	
	Yoksulluk												2	18,18	
	Sivil Toplum Kuruluşları												5	45,45	
	Farklı Kültürlerin Entegrasyonu												0	0,00	
	Politikaya Katılım												0	0,00	
	Konut Yatırımı												0	0,00	
	Gençlik Merkezi												2	18,18	
	Slowfood Aktiviteleri ve Kampanyaları İçin Destek												1	9,09	
	Doğal ve Geleneksel Yiyecekler İçin Destek												1	9,09	
İşbirlikleri												0	0,00		
Toplam Sağlanan Kriter Sayısı		14	12	20	14	9	9	16	21	6	12	5	138		
Sağlanan Kriterlerin Yüzdeleri Oranı		19,44	16,66	27,77	19,44	12,5	12,5	22,22	29,16	8,33	16,66	6,94	17,42		

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Kırklareli ili Vize ilçesinde 2010 yılında adaylık ile başlayan, 2012'den günümüze Cittaslow (Sakin Şehir) unvanı ile devam eden akışta, alanda çok sayıda kentsel tasarım projesi planlanmıştır. Genel olarak Avrupa Birliği ve Trakya Kalkınma Ajansı hibe destekleri ile yürütülen kentsel tasarım projelerinin başvuru dosyaları gözlemlendiğinde, projelerin özellikle sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek ve turizm değerlerini vurgulayan bir içerik ile oluşturulduğu görülmektedir. Yine başvuru dosyalarında ilçenin Cittaslow kimliğini tanıtmak, ön plana çıkarmak ve politikalara uyumunu arttırmak amacıyla bu projelerin hazırlandığına ve gerekliliğine dikkat çekildiği görülmektedir. İlçede üretilen kentsel tasarım projelerinin Cittaslow politikaları ve kriterlerinden etkilenme oranlarını belirlemek amacıyla, ilçenin 2010 yılından itibaren uygulanan ve uygulanmak üzere programa alınan 19 kentsel tasarım projesi (01, 02, 03, 04-2 proje, 05, 06, 07-6 proje, 08, 09, 10, 11) 11 başlık altında kriterler kapsamında incelenmiştir. İncelenen projelerin, yoğunlaşılacak alanlar, önem verilen politikalar, sağlanan kriterler kapsamında hesaplaması yapılarak, güncel durumun tespiti yapılmıştır (Tablo 5). Elde edilen veriler doğrultusunda, Vize ilçesinin kentsel gelişiminde Cittaslow politikalarına ait kriterlerin sağlanabilmesi ve Cittaslow felsefesinin sürdürülebilirliği için, kentsel tasarıma yön veren projelerde bu kriterlerin sağlanma oranlarının artırılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Tablo 5. Cittaslow Kriterlerinin Kentsel Tasarım Projelerine Etkisi
(SKS=Sağlanan Kriter Sayısı, MKS= Mevcut Kriter Sayısı, %= Karşılama Yüzdesi)

POLİTİKALAR	PRJ NO	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	Ort.
Çevre Politikaları	SKS	1	1	2	2	2	2	1	5	1	2	3	2
	MKS	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
	%	8,3	8,3	16,7	16,7	16,7	16,7	8,3	41,7	8,3	16,7	25	16,7
Alt Yapı Politikaları	SKS	2	1	2	1	1	1	2	2	2	1	0	1,4
	MKS	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
	%	22,2	11,1	22,2	11,1	11,1	11,1	22,2	22,2	22,2	11,1	0	15,6
Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	SKS	7	3	6	6	4	4	7	9	1	6	2	5
	MKS	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
	%	41,2	17,6	35,29	35,3	23,5	23,5	41,2	52,9	5,9	35,3	11,8	29,4
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatçılara Dair Politikalar	SKS	1	3	2	2	0	0	2	1	1	1	0	1,2
	MKS	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	%	10	30	20	20	0	0	20	10	10	10	0	12
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	SKS	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	0	1,1
	MKS	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
	%	10	10	20	10	10	10	10	20	10	10	0	11
Sosyal Uyum	SKS	3	3	4	2	1	1	3	2	1	1	0	1,9
	MKS	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
	%	27,3	27,3	36,4	18,9	9,1	9,1	27,3	18,2	9,1	9,1	0	17,3
Ortaklıklar	SKS	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0,2
	MKS	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	%	0	0	66,7	0	0	0	0	0	0	0	0	6,7
SONUÇ	SKS	16	12	20	14	9	9	16	21	7	12	5	12,8
	MKS	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72
	%	22,2	16,7	27,8	19,4	12,5	12,5	22,2	29,2	9,7	16,7	6,9	17,8

Alt yapı projelerinde (No. 11) kriterlerin sağlanma oranının düşük olarak tespit edilmesi, tüm Cittaslow kriterleri ile tutarlı bir ilişki kurulamaması ile bağdaşabilir. Vize Antik Tiyatrosu Çevre Düzenlemesi Projesi (No. 09), kazı alanının antik tiyatro ve çevresi odaklı hazırlanması ve projelendirme sürecinde de ören yeri olarak turizm faaliyetlerine açık olması düşüncesiyle planlanmıştır. Proje alanının I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olması ve alanda yapılacak tüm müdahalelerin sökülüp takılabilir nitelikte olması gerekliliği Cittaslow kriterlerini sağlama oranlarının düşük olarak tespit edilmesinin nedenleri olarak görülebilmektedir. Antik tiyatrodaki uygulanacak projelerin ve yapılacak kazı çalışmalarının en uygun süreçte başlatılması ve alanın kriterlere göre yeniden değerlendirilerek planlanması gerekmektedir.

Sokak sağlıklılaştırma projelerinin 1. ve 2. etabı (No. 04) kriterleri 3. ve 4. etapta daha fazla kriterleri sağlamaktadır. 3. ve 4. etapların, yol kaplamalarına yönelik olması, kriterleri sağlama oranının düşmesine neden olmuştur. 1. ve 2. etap projelerde olduğu gibi, proje alanı içindeki yeşil alanların kriterlere uygun olarak planlanması, alt yapının sağlıklılaştırılması ve ilçenin Cittaslow kimliğini vurgulacak yerel ürünlerinin satıldığı alanların tasarlanması ile kriterleri sağlama oranı arttırılabilir.

Vize Gençlik Kampı Projesi (No. 02), konaklama kapasitesinin arttırılması ve gençlere yönelik atölyelerin oluşturulması kapsamında hazırlanmıştır. Cittaslow düşüncesine ve politikalarına genel olarak uygun görülse de kriterleri sağlama oranının düşük olduğu izlenmektedir. Proje alanının ağırlıklı olarak konaklama ve temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik kurgulanmış olması nedeniyle bu oranların olduğu düşünülebilir. Proje alanında, yerel ürün satış ve tanıtım standları, aktif yeşil alanlar, organik tarım alanları, alana yakın konumda bulunan Trak kalıntıları ile ilişkili planlamalar düşünülebilir. Rüzgâra açık konumu nedeniyle alanın enerji ihtiyacı rüzgar türbini ile karşılanabilir ve mevcut yapı çatıları güneş panelleri için uygun hale getirilebilir. Alt yapısı sürdürülebilir çözümlerle desteklenerek yenilenebilir (gri su kullanımı gibi).

Turizm Etkinlik Alanı Projesi'nde (No. 10), yerel el sanatlarının ve bölgesel tarım ürünlerinin tanıtım ve pazarlamasına yönelik satış standları, uygulamalı gösterimine imkân veren açık kapalı etkinlik alanları tasarlanabilir.

Tüm projeler değerlendirildiğinde, Cittaslow kavramının yedi politikası altında oluşturulmuş olan kriterlerin sağlanma sayısının, proje sayısı ve toplam kriter sayısına oranı hesaplanarak elde edilen politikalar bazında kriter sağlanma oranları Tablo 4'te ifade edilmektedir.

Tablo 4'e göre, Kentsel Yaşam Kalitesi Politikalarına ait kriterler, toplamda 17 kez karşılanarak, %29,4 oranında sağlanmaktadır. Cittaslow Politikaları'nın kentsel tasarım projelerine olan etki oranları yüksekten düşüğe doğru belirlenecek olursa; 2. sırada %17, 3 ile Sosyal Uyum Politikaları, 3. sırada %16,70 ile Çevre Politikaları, bir sonraki sırada %15,6 ile Alt Yapı Politikaları, 5. sırada %12 ile Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatçılara Dayalı Politikalar, 6. sırada %11 ile Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar, 7. ve son sırada %6,7 ile Ortaklıklar politikalarının bulunduğu görülmektedir.

Ortaklıklar politikaları başlığı altındaki kriterlerin bu denli az sağlanabilmiş olmasını kentsel tasarım projeleri ile doğrudan ilişkilendirmek beklenemez. Ancak projelerde oluşturulabilecek Slow Food aktivitelerine uygun alanlar sosyal aktivite ve iletişim ağlarını güçlendirebilecektir.

Bir diğer düşük oranda sağlanan politika ise misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlardır. Bu kapsamda projelerin tanıtımı ve bilgilendirmesinin panolar, tabelalar, açık alan etkinlikleri yardımıyla arttırılması düşünülebilir. Eğitim etkinlikleri ve panellerin organizasyonu, logonun ise bu organizasyonlarda kullanımının ve görünürlüğünün artması kriter sağlanma oranlarını arttırmak amacıyla uygun olacaktır.

Kentsel tasarım projelerinde, yerel ve bölgesel ürünler hakkında farkındalık yaratacak tanıtım organizasyonları yapılması, festivaller düzenlenmesi, üretim ve satış alanları planlaması, uygun arziler için planlama çalışmalarının yürütülmesi hem bölgede iş hacmini arttıracak hem de turist potansiyelini arttıracaktır. Tarım, Turizm ve esnaf ile ilişkili politikanın sağlanma kriterleri bu şekilde arttırılabilecektir.

Kentsel tasarım projelerinde ve kentsel planlamasında sürdürülebilir tasarım öncelikli olarak ele alınmalıdır. Böylece, çevre politikaları kriterleri büyük oranla sağlanabilecektir. Sürdürülebilir olarak tasarlanan kent parçaları, kamusal ve özel alanların kullanımında farkındalık yaratarak, özel örneklerin artmasına imkân verebilecektir.

Kentin bütününe kapsayan ve tüm alanların birbirine bağlanmasını sağlayan, alt yapı projeleri üretilmelidir. Alansal düzenlemeler, bu bütüncül projeler üzerine kurgulandığı takdirde alt yapı politikalarına uygun ve başarılı çözümler olacaktır.

İlçede, her bölgenin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kentsel tasarım projelerinin geliştirilmesi ve bu projelerin eşit oranda dağılım göstermesi ile sosyal uyum politikalarına yönelik kriterlerin sağlanma oranı da artış gösterecektir.

Neredeyse tüm kentsel tasarım projelerinde; kente özgü değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu yapılarının değerlerinin arttırılması, sosyal yeşil alanların verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması, atıl alanların dönüştürülerek kullanımı ve sosyal altyapıyı desteklemek amaçları ile çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle en büyük oranda sağlanan kriterler kentsel yaşam kalitesi politikalarına aittir. Bu oranı daha da arttırmak sürdürülebilir tasarımlar ve teknolojik altyapıya odaklanan bütüncül bir planlama yardımıyla mümkün olacaktır.

Her bir Cittaslow kriterinin Vize'deki kentsel tasarım projelerine etki oranları, Tablo 4'te sunulmuştur. Bu tabloya göre, Cittaslow kriterlerinin toplamda 138 kez sağlandığı görülmektedir. Aynı tabloda, Vize ölçeğinde Cittaslow kriterlerinin kentsel tasarım projelerine etkisi %17,42 olarak hesaplanmıştır. Cittaslow politika ve kriterlerine uyum, ünvanının sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir.

Cittaslow politika ve kriterleri kentin bütününe kapsayıcı niteliktedir. Ancak, kriterlerin tümü kentsel tasarım projeleri ile doğrudan ilişkili değildir. Bu kapsamda ilk aşamada, Cittaslow kriterleri ile uyumlu bir kentsel planlama yapmak ve kentsel tasarım projelerini de bu planlamaya uygun geliştirmek gerekmektedir. Bu projeler sosyal içerikler ile de desteklenmelidir. Sürdürülebilir planlama ve uygulamanın yapılabilmesi için, Cittaslow ağı tarafından, ünvanı taşıyan, ağ üyesi kentlerin, ünvanı aldıktan sonraki kentsel gelişimlerinde uymaları gereken kriterlere yönelik bir yönetmelik geliştirmelidir. Bu yönetmelik, ulusal boyutta ilgili bakanlıklarca tanınmalı, mevcut yasa ve yönetmeliklerle uyum içinde ve denetlenebilir olmalıdır. Daha küçük ölçekte ise, Cittaslow ulusal bilim komitesi, mahalli idareler ve akademisyenlerden oluşan danışma kurulu tarafından, ilgili yönetmelik ile de uyumlu bir kentsel tasarım rehberi oluşturulmalıdır. Yapılacak kentsel tasarım projelerinin bu rehberine uygun tasarlanmasında ve projenin uygulanma aşamasında ilçe belediyesi denetimi sağlamalıdır. Böylece, yürütülecek bu projeler ile kriterlerin sağlanma oranları artacak ve kentlerin gelişimi de Cittaslow felsefesine uygun bir şekilde gerçekleşecektir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, O., ve Pektaş, E. K. (2019). Yavaş şehirler (Cittaslow) ve kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Seferihisar halkının algısı üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 31-46.
- Cittaslow.org. (2014). <https://cittaslowturkiye.org/>
- Cittaslow.org. (2022). <https://www.cittaslow.org/>
- Çakır, A., Çakır, G., Ahmed, S., ve Tokuş, M. (2014). *Cittaslow Vize*.
- Diñer, F. İ., Taşkıran, Ö., ve Çifçi, M. A. (2018). Türkiye'deki İlk Cittaslow Dostu İşletme Olan" Yedi Bilgeler" e Yönelik EYorumların Değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-9.
- Görkem, O., ve Öztürk, Y. (2014). Gastronomic reflections of cittaslow movement on local cuisine: the case study of Seferihisar (İzmir, Turkey). *Turizam*, 18(1), 11-21.
- Heitmann, S., Robinson, P., ve Povey, G. (2011). Slow food, slow cities and slow tourism. *Research themes for tourism*, 114.
- Jung, T. H., Ineson, E. M., ve Miller, A. (2014). The Slow Food Movement and sustainable tourism development: a case study of Mold, Wales. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 8(4), 432-445.
- Mayer, H., ve Knox, P. L. (2006). Slow cities: sustainable places in a fast world. *Journal of urban affairs*, 28(4), 321-334.
- Özmen, Ş. Y., Birsen, H., ve Birsen, Ö. (2017). Sakin şehir Yalvaç örneğinde sürdürülebilirlik, sakın şehirler ve toplumsal katılım. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 140-158.
- Park, E., ve Kim, S. (2016). The potential of Cittaslow for sustainable tourism development: enhancing local community's empowerment. *Tourism Planning & Development*, 13(3), 351-369.
- Semmens, J., ve Freeman, C. (2012). The value of Cittaslow as an approach to local sustainable development: A New Zealand perspective. *International Planning Studies*, 17(4), 353-375.
- Tonk, E. C., ve Selçuk, S. A. (2020). Cittaslow Ünvanı Alan Kentlerin Sürdürülebilir Ulaşım Bağlamında İncelenmesi ve Ankara-Güdül İlçesi İçin Öneriler. *Euroasia Journal of Mathematics-Engineering Natural & Medical Sciences*, 8(7), 188-201.
- Trakya Kalkınma Ajansı. (2012). *Vize Artık Resmen "Sakin Şehir*. Retrieved 18.12.2021 from <https://www.trakyaka.org.tr/tr/34253/Vize-Artik-Resmen-Sakin-Sehir#:~:text=Vize%20Art%20C4%B1k%20Resmen%20'Sakin%20%C5%9Eehir'%2020%20Temmuz%202012&text=K%20C4%B1rklareli'ye%20ba%20C4%9F%20Vize%20%C4%B0%20C3%A7esi,ne%20yapt%20C4%B1%20C4%9F%20ba%20C5%9Fvur.>
- Uğurlu, B. (2019). *Sakin şehir (cittaslow) kavramının kentsel tasarıma etkisine yönelik bir araştırma: Vize-Kırkklareli*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Vize Belediyesi Arşivi. *Brifing Dosyaları*.
- Vize Cittaslow Komisyonu. (2011). *Cittaslow Kriterlerinde Vizenin Durumu Ön Değerlendirme Raporu*.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction and Research Questions & Purpose

Cities, which were established to keep the inhabitants together and safe, have turned into self-consuming areas away from production as a result of the acceleration of daily life. This lifestyle, which focuses on consumption, has brought many negative effects on people. The Cittaslow movement was formed by people's search for alternative lifestyles in the city.

According to the Cittaslow philosophy, slow life, sustainable development, urban spirit and slow food are the four most important principles. In this direction, candidate cities are expected to develop and implement projects in line with these four principles. In order to ensure these principles, 72 criteria have been determined under 7 different headings by the Cittaslow International Science Committee.

It can be said that Cittaslow policies include criteria in order to increase the living comfort of the citizens, to protect local production and to increase the tourism potential. However, in the process of increasing the urban life comfort of the citizens, it is important for the philosophy of Cittaslow that each individual can have this comfort equally. Again, while increasing the tourism potential, a certain part of the city should reflect these features, while different parts of the city should not be left behind. The social cohesion policy expresses the perspective of ensuring that all individuals are a part of the society and providing equal comfort conditions throughout the city.

Vize district has an important tourism potential due to its special location, traditional settlement pattern, climate and vegetation. With these values, it was included in the Cittaslow network in 2012. Maintaining the title of the cities in the network depends on their management in line with Cittaslow policies. From this point of view, the questions to be answered in the study are as follows:

In Vize, are the requirements for the title fulfilled after being included in the Cittaslow network?

What kind of work is being done to ensure the sustainability of the title?

Are the projects produced to protect the title?

Do the implemented projects provide the Cittaslow urban development criteria?

This study aimed to examine the urban design projects carried out in the city after being included in the Cittaslow network of the Vize district and to determine their compliance with the policies.

Methodology

The main material of the research is Vize district. Vize is a town located in the east of Kırklareli province in the Thrace region. With the start of the membership candidacy process in 2010, studies were started to comply with the Cittaslow criteria in Vize.

Since 2010, 28 urban design projects have been planned. Of these projects, 15 have been implemented and 4 have been put into the program to be implemented. A total of 19 projects under 11 titles, which were prepared, implemented and included in the program to be implemented after 2012 were examined along with the projects that were prepared between 2010-2012 and implemented in Vize after receiving the Cittaslow title.

The examination of the projects was carried out through the project reports in the Vize Municipality Archives. The programs of the projects, the structures in the project, the green areas, the area they cover and the technical drawings were reached and evaluations were made on these documents. Identity tables containing the preparation year, construction completion year, construction financing resources and project location information of the 19 projects examined were created.

The projects were examined in detail according to the Cittaslow Criteria. The ordering of the findings was created by systematically listing the criteria determined within the scope of policies and each study made to supply these listed criteria was evaluated with one point each. First, the score obtained by the project on the basis of policies and then the total scores were calculated.

Results and Conclusions

In the projects reviewed, which datas included in order to comply with the Cittaslow criteria, how many criteria fulfills under which heading, percentages of achieving the Cittaslow criteria were identified and presented.

The current situation has been determined by calculating the rate, of providing the Cittaslow criteria of the projects handled throughout the Vize, whether the examined projects are concentrated in a certain region, which policies' criteria are provided more. In line with the data obtained, in projects that shape urban design, suggestions have been developed to increase the rate of achieving the Cittaslow criteria, in order to meet the Cittaslow criteria in the urban development of the district and to ensure the sustainability of the Cittaslow philosophy.

Yazarların Biyografisi

Hatice KIRAN ÇAKIR

Lisans eğitimini Trakya Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde tamamladı. Yüksek lisans ve doktora eğitimini aynı üniversitenin, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı'nda tamamladı. 1990 yılından bu yana Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde öğretim elemanı olarak çalışmaktadır. Kentsel tasarım, tarihi çevrede tasarım ve kentsel kimlik konularında dersleri, ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır.

İletişim

hkiran@trakya.edu.tr

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0002-6869-5342>

Selin ARABULAN

Lisans eğitimini Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde tamamladı. Yüksek lisans eğitimini 2008 yılında Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı'nda "Yer/mekan kimliğinin değişimi: Mezitbey hamamı ve yakın çevresi alan çalışması" başlıklı teziyle, doktora eğitimini aynı enstitüde 2015 yılında yazdığı "Kentsel dönüşüm kapsamında kimliğin yeniden kazanımı: Edirne - Karaağaç örneği" başlıklı tezi ile tamamladı. 2005-2016 yılları arasında Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yaptı. 2016 yılından bu yana Doktor Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Kentsel tasarım, tarihi çevrede tasarım ve kentsel kimlik konularında dersleri, ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır.

İletişim

selinarabulan@trakya.edu.tr

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0002-8409-6489>

R. Duygu ÇAY

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nden lisans derecesini alarak Hacettepe Üniversitesi'nde İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı alanında yüksek lisansını tamamladı. Doktora derecesini Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'ndan aldı. 2007-2015 yılları arasında Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu'nda çalıştı. Şubat 2015'ten beri Trakya Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Araştırmaları kentsel planlama, kentsel park tasarımı, çevre davranış etkileşimleri, farklı yaştaki insanlar için peyzaj tasarımı üzerine odaklanmaktadır.

İletişim

rduygucay@trakya.edu.tr

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0001-9359-4028>

Belgin UĞURLU

Lisans eğitimine Çukurova Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde başlayıp, 2008 yılında mezun oldu. Eğitimi sırasında gönüllü olarak kazılarda yer aldı. İstanbul ve Kırklareli/Lüleburgaz'da inşaat ve restorasyon firmalarında tasarımcı ve şantiye şefi olarak çalıştı. 2016 yılından bu yana Vize Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü AB Proje Servisinde görev yapmaktadır.

İletişim

mimbelginaktas@gmail.com

ORCID Adresi

<https://orcid.org/0000-0003-4942-1212>